

Posudek diplomové práce Bc. Vojtěcha Kováře „O původu geometrie ve fundamentální ontologii“, ÚFaR FF UK 2013, 87 stran

Cílem diplomové práce Bc. Vojtěcha Kováře je „dospět k fenoménu geometrie ve fundamentální ontologii“ (s. 86), resp. „[i]nterpretací fundamentální ontologie vypracované Martinem Heideggerem ve spise *Bytí a čas* ... [získat] pole myšlení, na kterém je možné se pokusit odpovědět na otázku po původu geometrie“ (s. 3). Strukturu práce pak rozvrhuje její autor takto: „V první kapitole se pokusím stručně nastínit ... zásadní momenty, ke kterým dospívá Husserl a jež interpretuje Derrida. Druhá kapitola bude věnována potřebným analýzám ve fundamentální ontologii. Ve třetí pojednám o samotném původu geometrie ve fundamentální ontologii ve třech podkapitolách zaměřených postupně na existenciální pojem vědy, na existenciální podmínky vědy o prostoru a konečně na časový smysl geometrie. Závěrem se pokusím shrnout získaný vhled na problém původu geometrie a nastínit možné slabiny nabízeného pojetí.“ (s. 5) Je třeba říci, že vytyčený cíl práce je nepochybně zajímavý a nosný a že načrtnutá struktura práce odpovídá tomuto záměru. Vojtěchu Kovářovi se však naprosto nepodařilo tento cíl naplnit a totéž platí o faktické struktuře jeho práce, která neodpovídá vytyčenému plánu.

V úvodní kapitole (s. 6–11) Vojtěch Kovář skutečně referuje základní momenty Husserlova pojetí původu geometrie. Namísto hlubšího zamyšlení nad silnými a slabými stránkami Husserlova výkladu se však autor v závěru této kapitoly za pomoci Derridy snaží postavit most „do fundamentální ontologie, která se zabývá smyslem naší existence“, protože údajně „v ní bude možné problém geometrie pojednat ve vší vážnosti, kterou si nárokuje“ (s. 11).

Snad je skutečně možné pojednat geometrii ve vší vážnosti právě ve fundamentální ontologii, avšak další kapitoly o tom neskvějí. Na následujících cca 75 stranách autor nečiní v zásadě nic jiného než to, že referuje, převypravuje, případně parafrázuje množství Heideggerových úvah z *Bytí a času*. Zpravidla přitom není vůbec jasné, z jakého důvodu a v jakém smyslu jsou referované úvahy „potřebné“ pro úvahu o původu geometrie. A bohužel nelze říci ani to, že by byl referát Vojtěcha Kováře výjimečně kvalitní: ať už originálními vhledy, přehledností nebo nějakou jinou specifickou kvalitou. Čtenář bude mít po mém soudu především dojem, že jsou jeho výklady zbytečně rozvláčné, málo strukturované a bez jasného zacílení.

Jak již bylo řečeno, ve třetí kapitole (s. 61–85) měl Vojtěch Kovář v úmyslu pojednat „o samotném původu geometrie ve fundamentální ontologii ve třech podkapitolách zaměřených postupně na existenciální pojem vědy, na existenciální podmínky vědy o prostoru a konečně na časový smysl geometrie“. Téma této kapitoly je však jiné: autor se v ní věnuje celosti a autentičnosti pobytu, aniž by bylo vyjasněno, zda, resp. jak tato tematizace odpovídá problému původu geometrie. Naprosto tomu není tak, že by se zde čtenář dozvěděl něco podstatného o

existenciálním pojmu vědy, o existenciálních podmínkách vědy o prostoru nebo o časovém smyslu geometrie. Na s. 82–83 se sice Vojtěch Kovář – nezprostředkovaně! – dostane alespoň k tematizaci vzniku teoretického postoje, ale ani tento výklad nemá jasné vyústění.

Na s. 84 Vojtěch Kovář konstatuje: „Nyní se můžeme podívat na samotný fenomén geometrie, který se pokusíme získat z výkladu základních postojů geometrického myšlení, jak jsou uvedeny v *Úhelny kámen evropské vzdělanosti a moci*.“ Není bohužel jasné, proč zde autor vedle Husserlova pojetí geometrie a Heideggerova pojetí pobytu zmiňuje třetího autora, jehož výklad by ostatně „Husserl označil za romantický“ (s. 84). Podle Vojtěcha Kováře máme tento výklad pojmout „jako ontickou výpověď existenciální struktury“ (s. 84). Co se tím míní? Proč bychom jej tak měli brát? A i kdybychom tak učinili, jak tento krok zapadá do narativní a argumentační struktury předložené práce? Autor uzavírá tuto podkapitolu slovy: „Viděli jsme totiž, že svět je horizontální jednota ekstatické časovosti, to pak ale znamená, že překročení hranic světa, je jakýmsi zrušením tohoto horizontu, či jinak řečeno zmocněním se tohoto horizontu. Idealita geometrických předmětů je pak založena na tomto zrušení.“ (s. 85) Skutečně můžeme zrušit horizont, resp. se jej – tímto zrušením – zmocnit? A opravdu se na tom zakládá idealita geometrických předmětů? Myslí si něco takového Heidegger? A především: doložil to dosavadní výklad?

V „Závěru“ je načrtnuta po mém soudu nesprávná interpretace fenoménu geometrie, jak ji lze pojmout ve fundamentální ontologii, podstatnější je však to, že tato interpretace neodpovídá tomu, co autor skutečně vyložil ve svém textu. Nutno také říci, že autor nám zůstal dlužen slibovaného nastínění možných slabin vykládaného pojetí.

Souhrnně lze říci, že diplomová práce Bc. Vojtěcha Kováře je převážně referátem Heideggerovy fundamentální ontologie bez jasné argumentační a výkladové struktury. Autor nedokázal jasně sledovat své téma, nenabídl přesvědčivou argumentaci ani prokázané teze. Slabinou je také to, že vůbec nevyužil sekundární literaturu. Z uvedených důvodů jeho práci *nedoporučuji k obhajobě*.

V Praze 11. 9. 2013

Martin Ritter, Ph.D.